КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Інститут управління
Кафедра педагогіки та управління закладом освіти

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
ПП 1. «Еволюція педагогічних теорій, концепцій та практик»
2026 - 2027 навчальний рік

Викладач	Сущенко Тетяна Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки та управління закладом освіти
Контактний телефон	+380662912656
Ідентифікатор та код доступу (Zoom / Google Meet)	261 918 1300 код доступу 1eXAp9
E-mail:	t.su@ukr.net
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=4324
Консультації	Консультації в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю).

ІНФОРМАЦІЯ ПРО НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Рівень вищої освіти	Другий (Магістерський)	
Галузь знань	А Освіта	
Спеціальність	А1 Освітні науки	
Освітня програма	Педагогіка вищої школи	
Форма навчання	Денна	
Мова викладання	Українська	
Курс (рік навчання), семестр	Курс 1, семестр 1	
Цикл підготовки	Професійної підготовки	
Статус дисципліни	Обов'язкова	
Обсяг дисципліни	Кількість кредитів ECTS	4
	Загальна кількість годин	120
	Аудиторних годин	42
	Лекції	24
	Практичні	18
	Самостійна робота	78
Форма контролю	Екзамен	
Попередні компоненти (Пререквізити)		
Паралельні та подальші компоненти (Постреквізити)	ЗП 4 Методологія наукових досліджень в освіті ПП 2 Сучасні освітні технології ПП 4 Ділове адміністрування в системі освіти ПП 6 Педагогіка вищої школи	

МЕТА, ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни – формування у майбутніх магістрів визначених складових інтегральної, загальної та фахової компетентності в межах спеціальності А1 Освітні науки, змістовою основою яких є розуміння векторів розвитку педагогічної науки та осмислення теоретичних і практичних проблем виховання.

Завдання навчальної дисципліни:

– опанувати етапи становлення світової й вітчизняної вищої школи, історичні реформи та психолого-педагогічні концепції ХХ століття (модуль 1);

– здійснити компаративний аналіз європейської, північноамериканської та азійської моделей освіти в контексті глобалізації, інтернаціоналізації та цифровізації (модуль 2);

– засвоїти сучасні освітні парадигми (компетентнісну, студенто- й людиноцентричну, інклюзивну) та підходи до розбудови безпечного, відкритого й цифрового середовища ЗВО(модуль 3).

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

– закономірності становлення та еволюції класичних і вітчизняних педагогічних систем та університетської освіти;

– ключові етапи просвітницьких і гуманістичних реформ вищої школи у XIX–XX ст.;

– провідні психолого-педагогічні концепції навчання ХХ століття та їхній вплив на сучасний освітній процес;

– особливості функціонування Європейської моделі вищої освіти (принципи Болонського процесу, стандарти ESG);

– специфіку Північноамериканської (ліберальна освіта, дослідницькі університети) та Азійських (поєднання традиціоналізму й технологічного прагматизму) освітніх систем;

– сучасні тенденції глобалізації, інтернаціоналізації та цифровізації вищої освіти.

– концептуальні засади компетентнісного, студентоцентричного та людиноцентричного підходів у вищій школі;

– принципи забезпечення інклюзивності, безбар'єрності, безпеки та відкритості освітньо-наукового середовища ЗВО;

– напрями та перспективи розвитку вищої школи в умовах сучасних суспільних трансформацій.

Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

– здійснювати компаративний (порівняльний) аналіз вітчизняних та зарубіжних моделей вищої освіти, ідентифікуючи їхні сильні сторони та можливості адаптації;

– критично осмислювати й системно аналізувати еволюцію педагогічних теорій, концепцій та практик для вирішення актуальних проблем сучасного виховання та навчання;

– застосовувати компетентнісний і студентоцентричний підходи під час розробки й адаптації освітніх компонентів та навчальних матеріалів;

– проектувати безпечне, безбар'єрне, відкрите та цифровізоване освітнє середовище закладів вищої освіти;

– впроваджувати принципи інклюзивності та людиноцентризму у практичну педагогічну діяльність;

– інтегрувати стандарти забезпечення якості (ESG) та міжнародні тренди (інтернаціоналізація, цифровізація) в освітню практику ЗВО;

– прогнозувати шляхи розвитку й трансформації освітніх процесів в умовах суспільних викликів та змін.

КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Інтегральна компетентність

Здатність розв’язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх наук.

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК 9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК 10. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

Спеціальні (фахові) компетентності

СК 1. Здатність проєктувати і досліджувати освітні системи.

СК 7. Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.

СК 8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв’язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

Програмні результати навчання

РН 1. Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.

РН 7. Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання.

РН 9. Здійснювати пошук необхідної інформації з освітніх/педагогічних наук у друкованих, електронних та інших джерелах, аналізувати, систематизувати її, оцінюючи достовірність та релевантність.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Історико-педагогічний генезис та вітчизняна спадщина

Тема 1.1. Генезис вищої педагогічної освіти: світовий та вітчизняний контексти

Лекція 1. Закономірності та етапи розвитку вищої педагогічної освіти в світі

Лекція 2. Еволюція класичних університетських моделей (від Болонської до Моделі 4.0)

Лекція 3. Педагогічні концепції Античності, Середньовіччя та Відродження

Тема 1.2. Спадщина вітчизняних педагогів-класиків у сучасній вищій школі

Лекція 4. Філософсько-педагогічна спадщина Григорія Сковороди у вищій школі

Лекція 5. Антропологічна концепція К. Ушинського та розвиток педагогічної науки

Лекція 6. Інноваційні концепції А. Макаренка та В. Сухомлинського: сучасний вимір

Розділ 2. Компаративна педагогіка та сучасні світові парадигми

Тема 2.1. Порівняльна педагогіка та сучасні світові концепції освіти

Лекція 7. Становлення та розвиток систем вищої освіти в країнах Європейського Союзу

Лекція 8. Специфіка та порівняльний аналіз моделей вищої освіти Північної Америки

Тема 2.2. Трансформація педагогічної думки в умовах загрози та відбудови

Лекція 9. Гуманістичні та людиноцентровані парадигми сучасної педагогіки

Лекція 10. Концепції доказової педагогіки та феномен заснованого на доказах навчання

Лекція 11. Стійкість (резилієнтність) освітніх систем в умовах суспільно-політичних загроз

Лекція 12. Перспективи розвитку вищої педагогічної школи в контексті відбудови України

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ

Контроль результатів навчання та рівня сформованості компетентностей здобувачів здійснюється на засадах прозорості та академічної доброчесності відповідно до Положення про критерії оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Класичному приватному університеті. http://virtuni.education.zp.ua/info_cpu/node/5478

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються такі види контролю:

Вхідний контроль: проводиться на початку вивчення курсу з метою визначення рівня підготовки студентів до вивчення певної дисципліни, або загального рівня підготовки студентів за попередній період навчання. Здійснюється у формі вступного бліц-опитування або тестування.

Поточний контроль: здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та семінарських (практичних, лабораторних) занять, перевірки завдань самостійної роботи, виконання тестів на Віртуальній аудиторії КПУ. Включає оцінювання теоретичної підготовки (усні відповіді, активність у дискусіях, тести) та перевірку практичних навичок (виконання кейсів, розрахунків, лабораторних робіт, індивідуальних завдань за темами тощо).

Семестровий (підсумковий) контроль: проводиться у формі екзамену та передбачає виконання підсумкової контрольної роботи, тесту або завдань за матеріалом усього курсу.

Особливість оцінювання: всі види вхідного, поточного і семестрового контролю оцінюється викладачем за **100-бальною шкалою**.

- практичні заняття : 28% семестрової оцінки; максимальна кількість балів -28
- індивідуальне завдання- 10% семестрової оцінки; максимальна кількість балів - 10
- контрольні заміри (модулі): 12% семестрової оцінки; максимальна кількість балів - 12
- залік50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50

Підсумкова максимальна кількість балів 100

Для оцінювання студентів використовується система накопичування балів. Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ» підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу та шкалу ECTS.

Загальний підсумковий бал за дисципліну (за 100-бальною шкалою) формується як середньозважена величина на основі всіх поточних і підсумкових оцінок здобувача, отриманих протягом семестру, з урахуванням питомої ваги кожного виду діяльності.

$$\textbf{Підсумковий бал} = (B_{вхід.} \times k_{вхід.}) + (B_1 \times k_1) + (B_2 \times k_2) + \ldots + (B_n \times k_n) + (B_{екз.} \times k_{екз.})$$

де:

$B_{вхід.}$ – бал за виконання завдань вхідного контролю, виставлений за 100-бальною шкалою *(за наявністю)*; $k_{вхід.}$ – ваговий коефіцієнт вхідного контролю (як правило $k_{вхід.}=0$. Оцінка вхідного контролю не впливає на загальну оцінку з дисципліни і є інформацією для викладача щодо рівня індивідуальної готовності студентів вивчати дану дисципліну);

$B_1, B_2, B_3, \ldots, B_n$ – бали за виконання завдань поточного контролю на практичних (семінарських) заняттях, самостійної та індивідуальної роботи, виставлений за 100-бальною шкалою; $k_1, k_2, k_3, \ldots, k_n$ – вагові коефіцієнти відповідного виду контролю;

$B_{екз.}$ – бал за підсумковий семестровий контроль (екзамен), виставлений за 100-бальною шкалою *(за наявністю)*; $k_{екз.}$ – ваговий коефіцієнт підсумкового семестрового контролю (екзамену).

Сума вагових коефіцієнтів поточного та підсумкового контролю дорівнює 1

$$k_1 + k_2 + k_3 + \ldots + k_n + k_{екз.} = 1$$

Структура компонентів оцінювання та їх питома вага

Види навчальної діяльності здобувача	Шкала оцінювання завдання	Ваговий коеф.	Питома вага у загальній оцінці
Розділ 1. Історико-педагогічний генезис та вітчизняна спадщина	**100**	**0,3**	**30**
Тема 1.1. Генезис вищої педагогічної освіти: світовий та вітчизняний контексти	100	0,03	3
Лекція 1. Закономірності та етапи розвитку вищої педагогічної освіти в світі	100	0,03	3
Лекція 2. Еволюція класичних університетських моделей (від Болонської до Моделі 4.0)	100	0,03	3
Лекція 3. Педагогічні концепції Античності, Середньовіччя та Відродження	100	0,02	2
Порівняльний аналіз моделей Університету Гумбольдта та Наполеонівської моделі	100	0,02	2
Тема 1.2. Спадщина вітчизняних педагогів-класиків у сучасній вищій школі	100	0,03	3
Лекція 4. Філософсько-педагогічна спадщина Григорія Сковороди у вищій школі	100	0,02	2
Лекція 5. Антропологічна концепція К. Ушинського та розвиток педагогічної науки	100	0,04	4
Аналіз концептуальних ідей Г. Сковороди щодо «сродної праці» у сучасній вищій школі	100	0,04	4
Лекція 6. Інноваційні концепції А. Макаренка та В. Сухомлинського: сучасний вимір	100	0,02	2
Дискусійна панель: Гуманістична спадщина В. Сухомлинського у студентоцентрованому навчанні	100	0,02	2
Розділ 2. Компаративна педагогіка та сучасні світові парадигми	**100**	**0,3**	**30**
Тема 2.1. Порівняльна педагогіка та сучасні світові концепції освіти	100	0,02	2
Лекція 7. Становлення та розвиток систем вищої освіти в країнах Європейського Союзу	100	0,02	2
Компаративний аналіз освітніх систем Великої Британії, Німеччини та Франції	100	0,02	2
Лекція 8. Специфіка та порівняльний аналіз моделей вищої освіти Північної Америки	100	0,02	2
Особливості організації навчального процесу в університетах США та Канади	100	0,02	2
Тема 2.2. Трансформація педагогічної думки в умовах загрози та відбудови	100	0,03	3
Лекція 9. Гуманістичні та людиноцентровані парадигми сучасної педагогіки	100	0,02	2
Лекція 10. Концепції доказової педагогіки та феномен заснованого на доказах навчання	100	0,02	2
Практикум із проектування освітніх завдань на принципах доказової педагогіки	100	0,02	2
Лекція 11. Стійкість (резилієнтність) освітніх систем в умовах суспільно-політичних загроз	100	0,02	2
Опрацювання моделей забезпечення стійкості ЗВО в умовах воєнного стану	100	0,03	3

Види навчальної діяльності здобувача	Шкала оцінювання завдання	Ваговий коеф.	Питома вага у загальній оцінці
Лекція 12. Перспективи розвитку вищої педагогічної школи в контексті відбудови України	100	0,03	3
Розробка міждисциплінарного проекту «Університет майбутнього: візія 2030»	100	0,03	3
Екзамен	**100**	0,4	**40**
Разом	**100**	**1**	**100**
Додаткові досягнення з навчальної дисципліни (за наявністю) Результати науково-дослідної діяльності здобувача, зокрема за такі активності: – участь у предметних олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт з навчальної дисципліни; – участь у засіданнях наукових гуртків, зокрема в обговореннях у форматі круглих столів, присвячених актуальним темам з навчальної дисципліни; – публікації результатів досліджень у вигляді наукових статей, тез доповідей, а також виступи на наукових конференціях.	**До 10 балів**		

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

100-бальна система	шкала ЄКТС	Національна шкала	Характеристика вимог та критеріїв оцінювання
90–100	A	Відмінно	Здобувач демонструє глибокі системні знання методології наукових досліджень, вільно володіє методами наукового аналізу, аргументації та інтерпретації результатів. Самостійно формулює дослідницьку проблему, обґрунтовує актуальність, застосовує теоретичні й методологічні підходи. Бездоганно виконує практичні завдання, створює наукові тексти, здійснює порівняльний аналіз, візуалізує результати та аргументовано презентує власний дослідницький проєкт.
82–89	B	Добре	Здобувач демонструє ґрунтовні знання теоретичних і методологічних засад наукових досліджень, самостійно визначає дослідницьку проблему, формулює тези та аргументує висновки. Застосовує методи аналізу й порівняння, дотримується вимог наукового стилю. Успішно виконує практичні завдання, готує аналітичні матеріали та презентує дослідницький проєкт, допускаючи лише незначні неточності.
75–81	C	Добре	Здобувач володіє основними поняттями та методами наукових досліджень, розуміє етапи підготовки дослідницького проєкту. Здатний формулювати проблему, аналізувати наукові джерела, здійснювати порівняльний аналіз і структурувати науковий текст. Виконує практичні завдання, проте допускає окремі недоліки в аргументації, інтерпретації результатів та

100-бальна система	шкала ЄКТС	Національна шкала	Характеристика вимог та критеріїв оцінювання
			презентації дослідження.
67–74	D	Задовільно	Здобувач демонструє базові знання методології наукових досліджень, розуміє основні етапи дослідницької роботи та принципи побудови наукового тексту. Здатний виконувати нескладні аналітичні завдання, проте має труднощі з формулюванням дослідницької проблеми, обґрунтуванням висновків і застосуванням методів аналізу. Практичні завдання виконує частково самостійно, потребує допомоги викладача.
60–66	E	Задовільно	Здобувач володіє мінімально необхідними знаннями з основ наукових досліджень, має фрагментарне уявлення про методологію, структуру та зміст наукової роботи. Відповіді поверхові, аргументація недостатня. Під час підготовки наукових текстів, аналізу джерел і виконання практичних завдань допускає суттєві помилки, потребує постійної допомоги викладача.
35–59	FX	Незадовільно	Здобувач демонструє недостатній рівень знань методологічних засад наукових досліджень, не володіє належним чином методами наукового аналізу. Не здатний самостійно визначити дослідницьку проблему, сформулювати тези, здійснити порівняльний аналіз та обґрунтувати висновки. Практичні завдання виконує з грубими помилками або не в повному обсязі.
1–34	F	Незадовільно	Здобувач не демонструє необхідних знань методології наукових досліджень, не розуміє основних етапів організації дослідницької роботи та принципів наукового аналізу. Не здатний підготувати науковий текст, проаналізувати джерела або презентувати дослідницький проєкт навіть за допомогою викладача. Не досягнув передбачених дисципліною результатів навчання.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: 100-БАЛЬНА, НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

ПОЛІТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Політика щодо термінів виконання завдань та перескладання	З огляду на безпекову ситуацію, повітряні тривоги та перебої з електропостачанням, освітній процес базується на принципах гнучкості та академічної підтримки. Усі завдання виконуються здобувачами в асинхронному режимі без застосування штрафних санкцій чи зниження балів за порушення первинних термінів, якщо затримка зумовлена об'єктивними обставинами непереборної сили. Здавання та перескладання пропущених завдань чи тем здійснюється у зручному для студента темпі протягом семестру за погодженням із викладачем без будь-яких обмежень.
Політика академічної доброчесності	Здобувачі освіти зобов'язані неухильно дотримуватись принципів академічної доброчесності під час виконання усіх видів навчальної, наукової та творчої діяльності. Порушеннями академічної доброчесності вважаються: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання та академічне шахрайство. Здобувачам освіти забороняється вдаватися до будь-яких форм академічного шахрайства, зокрема: використовувати під час контрольних заходів заборонені матеріали або технічні засоби; посилатися на джерела, які не використовувались у роботі; здавати роботи з однаковим змістом, підготовлені різними особами. У разі встановлення порушення академічної доброчесності до здобувача освіти можуть бути застосовані такі заходи академічної відповідальності, як повторне проходження оцінювання (контрольна робота, екзамен, залік тощо), повторне вивчення відповідного освітнього компонента або відрахування з університету.
Політика щодо відвідування занять в умовах воєнного стану	Відвідування навчальних занять здобувачами вищої освіти є обов'язковим відповідно до затвердженого розкладу. *Організація освітнього процесу в умовах загрози та повітряних тривог* У разі включення сигналу «Повітряна тривога» під час проведення занять у режимі реального часу (Zoom / Google Meet) або перебування в приміщеннях Університету, проведення синхронного заняття негайно припиняється, а всі учасники освітнього процесу зобов'язані перейти до укриттів. Навчальне заняття, перерване через сигнал «Повітряна тривога» або яке не відбулося через її тривалість, автоматично переводиться в асинхронний режим. Відсутність здобувача освіти на синхронній конференції під час повітряної тривоги, відсутності електроенергії або зв'язку не є підставою для виставлення заборгованості чи зниження підсумкової оцінки, за умови опрацювання навчального матеріалу та виконання завдань в асинхронному режимі. *Застосування дистанційних технологій та форс-мажорних обставин* У разі переходу університету або його окремих структурних підрозділів на навчання із використанням дистанційних технологій через безпекову ситуацію чи інші форс-мажорні обставини, освітній процес регулюється *«Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти з використанням дистанційних технологій при обмежені або відсутності фізичного відвідування закладів освіти здобувачами з причин непереборної сили (природні катаклізми, заходи карантинного порядку та інші форс-мажорні обставини) в «Класичному приватному університеті».* Формат участі у дистанційних заняттях адаптується до поточних технічних можливостей та умов безпеки здобувачів і викладачів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Артемова Л. В. Історія педагогіки України: підручн. для пед. вузів. Київ: Либідь, 2006.

2. Зайченко І. В. Історія педагогіки. Книга І. Історія зарубіжної педагогіки. Київ: Видавничий дім «Слово», 2010. 624 с.

3. Лузан П. Г., Васюк О. В. Історія педагогіки та освіти в Україні: навчальний посібник. 2-ге вид., доп. і перероб. Київ: ДАКККіМ, 2010. 296 с.

4. Сущенко Т. І., Самодумська О. Л., Баталкіна В. І., Дудчак Г. П. Еволюція особистісного фактора у професійній освіті: проблеми і пошуки. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: А. В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя, 2021. Т. 2. Вип. 79. С. 130-134. http://www.pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2021/79/part_2/24.pdf

5. Позашкільна педагогіка в добу пріоритету особистості. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. пр. / [редкол.: А. В. Сущенко (голов. ред.) та ін.]. Запоріжжя : КПУ, 2020. Вип. 70. Т. 4. С. 18–23.

Допоміжна

6. Мосіяшенко В. А. Історія педагогіки України в особах: навч. посіб. для пед. вузів. Суми: ВТД «Університетська книга», 2005.

7. Онищенко В. Д. Фундаметальні педагогічні теорії: Монографія. Львів: Норма, 2014. 356 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua/4941/1/onishenkowww.pdf.

8. Становлення і розвиток науково-педагогічних шкіл: проблеми, досвід, перспективи: зб. наук. праць / за ред. В. Кременя, Т. Левовицького. Житомир Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2012. 692 с. URL: https://lib.iitta.gov.ua /106813/1/Книга%20НАУКОВИ%20ШКОЛИ.pdf.

9. Васянович Г. П. Ноологія особистості: Навчальний посібник для студентів і викладачів. Львів: Сполом, 2012. 224 с.